

Vicente Martín i Soler (1754-1806)

EL TUTOR BURLAT

Òpera bufa

Llibret de Filippo Livigni, basat en *La finta semplice*
ossia Il Tutore Burlato de Pasquale Mililotti

Traducció i adaptació musical al valencià d'**Enedina Lloris**

Personatges:

VIOLANTE, jove òrfena però rica, pupil·la de Don Fabrizio

DON FABRIZIO, tutor de Violante. Pretén la seua fortuna per matrimoni

PIPPPO, enamorat de Violante

EL CAVALLER Don Lelio, noble enamorat i pretendent de Violante

MENICA, filla de Don Fabrizio

ANSELMO, criat del Cavaller

L'acció es situa a Marino, localitat de la província de Roma.

Cantat

Recitat sobre la música

ACTE I

Escena I. Anselmo i el Cavaller

ANSELMO

Són les deu senyor, si us sembla,
el camí podem prosseguir...

EL CAVALLER

Sí, t'escolte, ja són hores,
però el cor no vol seguir-me
vol per sempre restar ací.

ANSELMO

Senyor meu, cal preparar-se...

EL CAVALLER

Quina pena! No tinc ànim!
No, no vull anar-me'n,
restaria sempre ací...

ANSELMO

Embolíc, segur, ja s'acosta...
Senyor meu...

EL CAVALLER

Ja n'hi ha prou!
No t'ho penses, no t'ho cregues,
jo d'ací no he de partir.

ANSELMO

Quina pena!
Quin desastre!
Sembla que s'ha tornat boig!

ANSELMO

Però senyor,
es pot saber el motiu
pel qual no podem marxar?

EL CAVALLER

Ai, Anselmo, l'amor...

ANSELMO

L'amor? Déu meu!
Mentre anem cap a Velletri
per presentar-vos a la vostra esposa
us enamoreu ara d'una altra?

EL CAVALLER

Ai, Anselmo, per amor tot és possible.
Ella és una fada que m'ha ferit el cor...
el seu nom és Violante.

ANSELMO

Per això, digueu-me, estem ací tres dies?
Ai, senyor meu,
recupereu el seny d'un cavaller com cal, i no penseu...

EL CAVALLER

Ah, ja n'hi ha prou! L'has de conèixer
i després condemna l'amor meu, si és que ho pots fer...
(Anselmo se'n va)

Escena II. El Cavaller i Fabrizio

FABRIZIO

Violante, però com pots ser contrària al matrimoni?
És cert que és una mica ingènua...
Dins la xarxa pot caure, si tinc paciència,
però siga com vulga, amb mi s'ha de casar.
Soc el seu tutor i estic "pelat",
de cap manera vull renunciar al dot de Violante...
Qui veig?

EL CAVALLER

Ah! Don Fabrizio!

FABRIZIO

Salut, Cavaller!
Què feu per Marino?

EL CAVALLER

Un afer importantíssim resoldre m'agradaria.
Coneixeu, per ventura, una bella donzella de Frascati?
Li diuen Violante i viu en eixa casa.

FABRIZIO

Dimonis! I tant que la conec!

EL CAVALLER

Ai, amic meu, estic bojament enamorat d'ella!

FABRIZIO

Doncs, senyor, bon profit!
Sí, sí. Però ella té un tutor que és prou gelós
i és home de caràcter més bé laudable.

EL CAVALLER
Serà una bèstia!
Li trencaré la crisma!

FABRIZIO
(Mare! Quina desgràcia!)
Disculpeu,
em sembla que és un bon home...

EL CAVALLER
Serà un moniato!

FABRIZIO
(I m'ho solta a la cara!)

EL CAVALLER
Ja el tinc travessat i no el conec...

FABRIZIO
(Doncs sí que estic perdut!)

EL CAVALLER
Fabrizio, benvolgut,
parla-li de mi, narra-li l'amor meu.
Jo matrimoni desitge,
i si el tutor vol resistir-se
li diràs de part meua,
que resposta tindrà per tal ofensa.
(*se'n va*)

Escena III

FABRIZIO
Dimonis! Quin desastre!
I ara hauré de fer de Celestí amb la meua Violante!
Què faré?
Me'n vaig a passejar...
Per millor decidir, he de pensar...
(*se'n va*)

Escena IV

VIOLANTE

Candoroses jovenetes
que voleu provar l'amor.
Ai xiquetes, feu-vos llestes
que l'amor us la farà!
I qui casca dins la xarxa
diu adeu a la llibertat.

Visca la llibertat!

Ai com m'agrada sentir-me en pau,
sentir-me en calma...
M'estic fent la ingènua per esquivar el meu tutor
que intenta regalar-me el seu amor.

Escena V. Pippo i Violante

PIPPPO

La primera dona que em va enamorar
era una bella jove genovesa.
La primera cosa que em va demanar:
sabates blaves, a la francesa.
Ha, ha....
Ai, les dones... quan m'enamoren
fins els peus em fan besar.

Ah, que bella donzella!

VIOLANTE

Qui em crida?

PIPPPO

Soc jo!

VIOLANTE

I... què voleu?

PIPPPO

Per què no em mireu?

VIOLANTE

Girar- me? No, no!
Si voleu saber de mi alguna cosa
parleu-me com estic jo mateixa.

PIPPPO

Parlar així?
D'esquena?

VIOLANTE

Sí, sí...

PIPPPO

Aquesta sí que és bona...

És una moda?

Escolteu-me, senyora...

VIOLANTE

(És graciós...)

PIPPPO

I... el vostre nom?

VIOLANTE

Violante, i el vostre?

PIPPPO

Em diuen Pippo Papera.

VIOLANTE

Si gireu la cara me n'aniré.

PIPPPO

Però com heu pogut veure
que m'estava girant?

VIOLANTE

Jo també m'estava girant,
ho he fet sense voler...

PIPPPO

Doncs millor quedar-se així, colometa...

VIOLANTE

Què vol dir colometa?

(Estic perduda...)

No em parleu així!

PIPPPO

No, no, no entreu en còlera!

Volia dir "moneta".

VIOLANTE

Així millor...

PIPPPO...

(Està boja sens dubte!)

I d'on veniu?

VIOLANTE

Gireu-vos i us diré tot el que vulgueu.

PIPPPO

(És graciosa la jove!)

Ací estic!

VIOLANTE

Jo soc de Frascati

i als set anys vaig vindre a Roma,

quan el meu pare va morir...

PIPPPO

Jo també soc de Frascati, fill d'un artesà.

Ell em va fer fora de casa

i ací vaig vindre a servir

a un ramader de cabres i ovelles.

En fi, per parlar clar,

a fer la feina del pastor.

El meu patró, al morir,

em va deixar tota la seua fortuna

i ara soc ric sense dir ni pruna.

Digueu-me, teniu algun pretendent?

VIOLANTE

Com?

PIPPPO

Què és això?

Em voleu deixar coix?

VIOLANTE

No vull cap pretendent!

Jo no soc amiga del fals cupido.

En pau i en llibertat viu el meu cor.

PIPPPO

Però si sou la vuitena meravella!

(Aquesta me la fa...)

VIOLANTE

Alguna cosa més?

PIPPPO

On aneu?

(Ara provaré a fingir... qui sap?)

Jo tampoc vull saber res de dones.

VIOLANTE

Ah, sí?

PIPPPO

No m'interessen.

VIOLANTE

(I si és aquest...?)

Vos podeu acostar,
però una miqueta.

PIPPPO

(Ja ha caigut en la trampa.)

Sí, sí. Ja fa temps vaig buscant
una dona valenta,
que desdenya i se'n riu
de tots els homes
per estimar-la sempre
mentre jo visca.

VIOLANTE

Doncs ja l'has trobat.
Però ho lamente
perquè estimar-te jo tampoc podria.
Potser no sent amor,
però sent pietat al cor.

PIPPPO

Sí, ja ho he entès
jo no busque una altra cosa que pietat.

VIOLANTE

Doncs bé, pots mirar-me,
però una miradeta de pietat.

PIPPPO

Certament, de pietat,
preciosa meua!

VIOLANTE

Sí, sí, ànima meua!
Només és pietat, no te n'oblides.

PIPPPO

Com podria oblidar...?
Tu segueix sempre
amb aquesta pietat sense malícia.

VIOLANTE

(Quin jove encantador)

PIPPO
(Quina jove encantadora)
Ai, ja he caigut!

VIOLANTE
Ah!

PIPPO
Això és un sospir?

VIOLANTE
Sospire per pietat, ja t'ho he dit.

PIPPO
Ah sí, se m'ha oblidat, ànima meua!
Em dones la maneta?

VIOLANTE
No, això no!

PIPPO
Per pietat, ja s'entén,
per pietat.

VIOLANTE
Pren-la un moment,
per pietat només.

PIPPO
Quin foc!
No puc més!

Escena VI. Pippo i Fabrizio

PIPPO
Jo estic estupefacte,
meravellosa pietat!
Si ella és així,
sempre tan piadosa,
amb aquesta pietat
la voldria com a esposa
sense dubtar.

FABRIZIO
Quin embolic...
Ah, Pippo, benvingut!

PIPPPO

Bon dia, Don Fabrizio!
He vist una bella jove de Frascati,
li diuen Violante.
Ah! Don Fabri..., quins ulls!

FABRIZIO

Ah, sí? Conteu-me...

PIPPPO

Amb quatre paraules,
li he dit que m'agrada, i ella...

FABRIZIO

Supose que no t'ha dit res.

PIPPPO

Però què dius?
No saps...
Ella m'ha donat la maneta.

FABRIZIO

(Pocavergonya!)

PIPPPO

Esteu bé? Què teniu?

FABRIZIO

No res, jo celebre la teua bona sort.
(Mala pècora!)
Però si ho arriba a saber el seu tutor,
et farà cosquerelles...

PIPPPO

Eixe tutor, si gosa oposar-se,
amb quatre bastonades li obriré el cap,
no seran cosquerelles el que rebrà!
(se'n va)

FABRIZIO

Però quina poca vergonya!
I aquesta és la gata moixa
que fugia dels homes!

Escena VII. Menica i Fabrizio

MENICA

On aneu, senyor pare?
Em sembla que esteu furiós...

FABRIZIO

Més que furiós!
Vine ací.
Tu has vist la Violante parlar amb algú?

MENICA

No, no, amb ningú!

FABRIZIO

No l'has vist tu enlloc, festejant?

MENICA

Senyor, què esteu dient?
Ella ni mira, ni parla amb ningú.

FABRIZIO

Mentida! Mentidera!
O em dius de veritat amb qui ha parlat,
o et deixes el cos baldat a bastonades.

MENICA

(Mare! Quina por! Inventaré alguna cosa per lliurar-me del bastó.)
Ara vos diré la veritat,
però sense bastonades.

FABRIZIO

(I si tot resulta ser cert?)
Parla, dimoni!

MENICA

A la vesprada, un dia,
parlava a un foraster.
També a l'apotecari
l'he vist fer-li l'ullet;
i alguna miradeta
graciosa i picarona
sí, se li ha escapat,
sí, se li ha escapat.
(*se'n va*)

Escena VIII. Fabrizio, Pippo, i després Violante

FABRIZIO

Desvergonyida!
Anem a buscar-la!
Trobaré la manera d'escarmentar-la...

PIPPPO

Ah! Senyor don Fabrizio...
La meua Violante m'ha cobert d'afalacs,
fins i tot m'ha convidat a dinar amb ella.

FABRIZIO

(Serà atrevida!)
Això no pot ser de cap manera!
Jo sé de bona font que parlar a cap home
li està prohibit pel tutor,
i Violante és una bona xiqueta.

PIPPPO

Sí, boníssima xiqueta.
Si ho vols comprovar tu mateix,
amaga't ací darrere i et divertiràs.

FABRIZIO

(Sí, divertir-me...)

VIOLANTE

Ai, no sé què tinc...
voldria sempre estar
al costat d'eixe pastor que em fa perdre la calma.
Ai, pastoret meu!
T'han agradat les cosetes que t'acabe d'enviar?

PIPPPO

Moltíssim, perla meua!
(Estàs al cas?)

FABRIZIO

Sí, sí!
(Soc de pedra!)

VIOLANTE

Te les he enviat
perquè sent més pietat per tu que pel meu tutor...

FABRIZIO

(Pocavergonya!)

PIPPPO

T'agrada, don Fabrizio?

FABRIZIO

I tant que m'agrada!

(Ja no puc mes!)

Servidor, senyoreta...

VIOLANTE

Ai, mare meua!

PIPPPO

On te'n vas? Queda't!

No tingues por!

Aquest senyor és amic meu, no és veritat?

Eres tu qui l'ha espantat amb tantes carasses...

No pots ocultar l'enveja!

Ara et vull emprenyar!

Et tinc malícia a tu i a la bèstia del tutor.

Vine amb mi, colometa, parlem d'amor!

(*se'n va*)

Escena IX. Fabrizio i Violante

FABRIZIO

Ah, dona hipòcrita, falsa, traïdora!

Què fas?

Són aquestes les ordres que t'he donat?

Per què vas d'amagat

a donar-li desdejuni a eixe pastor?

VIOLANTE

Si jo li ho done només per pietat,

perquè soc boníssima persona.

FABRIZIO

Quantes voltes t'he dit

que la teua pietat és perillosa?

VIOLANTE

No us enfadeu més.

Si voleu,

torneu-me a dir el que he de fer,

i jo ho faré.

FABRIZIO

Escolta'm bé, i escolta'm d'una vegada!
Si algú s'acosta a parlar-te,
insulta'l, maltracta'l,
fins i tot, li pots tirar una pedra!
Així, mai més cap atrevit vindrà a rondar-te
i a empenyar-me!

Escena X. Violante, Menica, Cavaller, Pippo i Fabrizio

PIPPPO

Ah, traïdora, mala entranya!
Quina barra, quina tonya!
Vas tancar-me la finestra
a la cara i amb un colp!

VIOLANTE

No senyor, no he fet tal cosa.
Però d'ara endavant
no torneu a incomodar-me,
No us vull veure mai més!

FABRIZIO

Ha, ha, ha!
Del goig de riure puc morir en veritat...

PIPPPO

Goig de riure!
Sí, sí, ja ho veig!

VIOLANTE

I no has vist una altra cosa
que faré ara mateix.

PIPPPO

Quina cosa?

FABRIZIO

Ha, ha, ha!

PIPPPO

Riu-te, riu-te fals amic!
Tu allà dalt i tu ací baix.
Atrevida! Mala entranya!
Ai, cruel, se'm trenca el cor.

VIOLANTE

Però encara estàs ací?
Borinot, animalot,
parles com un ignorant.

FABRIZIO

Goig de riure!
Ha, ha, ha, ha!

PIPPPO

Mira...

VIOLANTE

Espera, tarambana,
i agafa el regalet que jo mateixa et llançaré...

FABRIZIO

Jo esclate ja de riure!
Ha, ha, ha, ha, ha, ha!

PIPPPO

Que t'has tornat boja?
Llançar-me una pedra!
I a tu et fa molta gràcia,
també has perdut el cap?
Amic mala entranya,
et vull bastonejar!

FABRIZIO

Capaç no seràs...

PIPPPO

Ací hi ha una carta.
Eh? Què serà?

FABRIZIO

Sí, sí, una carta...
Com que és vergonyosa insulta per escrit
i ara veuràs tot el que t'ha de dir...
Ha, ha, ha, ha, ha, ha!

PIPPPO

La carta em crema...
llegeix tu mateix...

FABRIZIO

Per gust no ho faria,
ho faig per pietat.

VIOLANTE
(M'agrada l'escena, serà divertit...)

FABRIZIO
"Cor de la meua vida..."
Però... ara què diu?

PIPPPO
És bona...

VIOLANTE
(Canvia de cara...
s'haurà avergonyit...)

PIPPPO
Amic estimadíssim...
La part més divertida
segur que ara vindrà...
Llegeix, afanya't!

FABRIZIO
"Vull dir que aquesta pedra
que acabe de llançar-te...
ho he fet perquè el tutor...
així m'ho ha ordenat..."

PIPPPO
(A veure si rebenta!)
Ah, sí? Segueix llegint...

FABRIZIO
"...i jo, ànima meua,
que el cor ja t'he donat,
només t'estime a tu!..."
uh, uh, uh, uh!

PIPPPO
Quina joia! No rius?
I per què?

FABRIZIO
No tinc ganes de riure,
voldria rebentar!
Si no te'n vas d'ací,
arribaré a les mans,
no em queda més remei!

VIOLANTE
(Me'n vaig sense piular i poc a poc,
abans que comencen les mans a parlar...)

PIPPPO

Un goig que no coneixia
desborda del meu cor.

EL CAVALLER

Aquest és el pastor,
el meu rival en amor.

PIPPPO

“El cor ja t’he donat...
només t’estime a tu...”
Ai, Violante meua...

EL CAVALLER

(La carta era d’ella.)
Indigne! Dus ací!

PIPPPO

Què passa?

EL CAVALLER

Ves, tarambana,
o ací t’arrenque l’ànima,
i fins que acabe amb tu,
no, no, no tindrè pietat!

PIPPPO

Ai, quina mala bèstia!
Quin home malcarat!
Haurà perdut el cap!

FABRIZIO

Què faré? Ai, quina pena!
He perdut la meua vida...
No tinc força, no tinc pau...

MENICA

Germaneta, on t’has ficat?
No serà que l’han robat?
I Déu sap si està bé...
o és aquella que apareix?

FABRIZIO

Calla, calla, amaguem-nos
i observem una miqueta el que fan.

VIOLANTE

Retira’m la mirada,
que al mirar-me em crema el cor.
He perdut la pau per tu...

PIPPPO

Dolça imatge, dolça estrella,
és per tu que el cor batega...
Només tu el fas bategar...

FABRIZIO

Quina ràbia!
Jo esclataré!

MENICA

Senyor pare,
deixa-la, deixa-la...

PIPPPO

Don Fabrizio, ací t'espere...
ja pots riure i no parar...

VIOLANTE

Don Fabrizio (que m'embolique!)
Ho he fet només per pietat...

MENICA

Senyor pare, deixa-la anar...

FABRIZIO

Descarada, que poca vergonya, dimoni!
Tu vols fer-me rebentar!

MENICA

Calma, calma senyor pare, deixa-la...

EL CAVALLER

Ah, vergonya!
Jo esclataré...

VIOLANTE

De dolçor el meu cor s'inunda, ah, Pippo.
Quina emoció!

PIPPPO

De dolçor el meu cor s'inunda, ah, Violante.
Quina emoció!

EL CAVALLER

Ah, dona ingrata, desvergonyida!
I tu, pocatraça, no tens por de mi?

PIPPPO

Oh, gran Cavaller, on has arribat!

VIOLANTE, PIPPO

Quin goig, quina joia m'ompli el cor!

MENICA

Escolta, senyor pare, escolta l'amor!

EL CAVALLER, FABRIZIO

De ràbia i de pena em sent desmaiar!

ACTE II

Escena I. Fabrizio

FABRIZIO

Estic segur que ara...
no tinc cap dubte,
aconseguiré que vaja tot molt bé...
Li he donat a entendre a Violante
que Pippo ja té esposa i dos fills,
i a Pippo
que Violante s'acaba de casar amb el tutor,
Don Pompeo Tiritappa...
Ja estan ací,
sembla que tiren fum...
vaig a amagar-me
per millor divertir-me!

Escena II. Violante i Pippo

VIOLANTE

(Ací està el traïdor,
millor me'n vaig!)

PIPPPO

(No sé què fer,
trobar-me-la de cara...
me'n vaig d'ací.)

VIOLANTE

Vividor!
Ves, ves a ocupar-te dels dos fills que tens...
La família t'espera...

PIPPPO

Què? Què dius?
Aquesta sí que és bona...
que jo tinc fills?

VIOLANTE

Tens valor de negar-ho
ara que ja ho sé tot?

PIPPPO

Falsa!
Ves, corre,
que t'espera Don Pompeo Tiritappa...

VIOLANTE

Qui és eixe Tiritappa?
Ves, corre tu també, tarambana,
amb Checca Pallottola...

PIPPPO

Què dius?
Tu que t'has casat, traïdora,
amb Don Pompeo Tiritappa, el teu tutor
i vens a parlar-me d'eixa Pallottola?

VIOLANTE

Què dius?
Jo casada amb el meu tutor Don Pompeo Tiritappa?
Qui t'ho ha dit?

PIPPPO

Un cavaller que no és un mentider.
I a tu qui t'ha dit que jo m'he casat
amb eixa Pallottola?

VIOLANTE

A mi m'ho ha dit el meu tutor.

PIPPPO

Això no m'ho crec.

VIOLANTE

Ni jo a tu tampoc.

PIPPPO

Mira!
Ara s'acosta, precisament, qui m'ho ha dit
i davant d'ell no ho podràs negar.

Escena III. Pippo, Fabrizio i Violante

PIPPPO

Vine, amic meu, vine ací
i jura'm davant d'aquesta poca-solta
que farà una mitja hora
s'ha casat amb Don Pompeo Tiritappa, el seu tutor...

VIOLANTE

I jura'm també a la cara
que ell és el marit de Checca Pallottola
i que ja té dos fills...

FABRIZIO
(Sí que l'he fet bona!)

PIPPPO
I això t'ho ha dit ell?

VIOLANTE
Sí, senyor!
Precisament ell és el meu tutor.

PIPPPO
Bon dia a la vostra senyoria,
ja ho he entés tot...

FABRIZIO
(M'han descobert!)

PIPPPO
O em negues el que has dit
o amb aquesta navalla et faré xixines!

FABRIZIO
Déu meu!
Escolta'm...

PIPPPO
Violante mea perdona'm,
ja veig que tot és fals...
Que aquest embolicador
ho ha fet tot només per empenyar-me...

VIOLANTE
Perdona'm tu també, Pippo meu.

FABRIZIO
Ràbia!
Amb ella, vulga o no vulga, m'he de casar.

VIOLANTE
(Ja ho crec!)

PIPPPO
Aniràs a casar-te al cementiri.
Ella es casarà amb mi, vulgues o no vulgues.
(se'n va)

FABRIZIO

Dimonis! Això ho he d'arreglar...
Ja no puc fer res fins a la nit...
la tancaré en una casa
per tal que aquest mamarratxo no la pugui trobar...
i després, de nit fosca,
tornaré i la meua Violante m'emportaré...
(*se'n va*)

Escena IV. El Cavaller i Violante

EL CAVALLER

Violante, ànima meua, per fi et trobe.

VIOLANTE

I de mi què voleu?
No us estime,
mil vegades al dia ho he repetit...
és llandosa la vostra insistència!

EL CAVALLER

Ingrata, no comprenc per què em tractes així!

VIOLANTE

No teniu, senyor meu, res que m'agrade.
(*se'n va*)

Escena V. Anselmo i el Cavaller

ANSELMO

Senyor...

EL CAVALLER

Parla...

ANSELMO

Ah, feu-me cas,
quan es tracta de dones...

EL CAVALLER

Quina insolència!
Un servidor que li dona consell al senyor?
Si parles d'això una altra volta,
o t'escolte jo raonar amb algú,
si jo ho sospite o ho arribe a saber,
et trenque els ossos!

ANSELMO

Ai, quin mal geni tenim...
quin orgull insuportable!
Estic fart de servir... que dimonis!
Jo soc un home manyós,
feina no em faltarà...
i un senyor per servir,
sempre hi haurà...

Ja m'ho va dir la iaia
quan jo set anys tenia:
Creu-me, servir no porta
només que maldecaps.
(se'n va)

Escena VI

EL CAVALLER

No trobaré la calma
fins que la meua Violante
un fil d'esperança, un senyal em donarà.
Vull confiar... a mi, ella vindrà...

No sé si l'esperança
unida va a l'engany,
Sé que li dona vida a l'infeliç, almenys.
Ara sofrir em toca,
però podré un dia domar l'ànima
d'aquella que el cor em fa penar.
(se'n va)

Escena VII. Violante, Fabrizio i Pippo

VIOLANTE

On m'esteu portant?

FABRIZIO

Calla i no crides més,
ja hem arribat.

VIOLANTE

Senyor, en un lloc tan fosc no pensareu deixar-me?
Voleu fer-me perdre el cap?

PIPPPO

I ara què fa?
Què vol dir tal cerimònia?
Portar-la a un lloc així... Quina bestiesa!

FABRIZIO

Dins d'eixa casa et quedaràs
perquè no vull
que et torne a veure el maleït pastor.

PIPPPO

(Serà desgraciat!)

FABRIZIO

Aquesta nit jo tornaré a buscar-te
per marxar lluny d'ací, no tingues dubte.

VIOLANTE

Déu meu!
Ací dins jo sola, sou capaç de deixar-me?
No teniu compassió...

FABRIZIO

Només serà una estona,
no plores, preciosa...
És hora d'acabar aquesta història!

Entra, afanya't, no tingues temor...
que jo com un gat ací amagat,
vigila la presa, d'ací no me'n vaig.
Alegra eixa cara,
serà poca estona que et quedaràs.
Tu pensa, preciosa,
que si ara jo et deixe,
et deixe també amb tu l'amor meu
fins que jo tornaré.

Escena VIII. Pippo i Violante

PIPPPO

Violante, Violante!

VIOLANTE

Pippo meu! Què fas ací?
Quin goig, quina alegria!

PIPPPO

Ara ja ho he entés...
Jo estava amagat i he pogut escoltar...
Ànima meua et vull treure d'ací, en mi confia...

VIOLANTE

De veritat?

PIPPPO

Sí, conec un passadís per baix terra
que arriba fins la casa;
un dia, buscant les cabres, l'he descobert...

VIOLANTE

Respire...

PIPPPO

Per burlar en Fabrizio,
vull deixar un pastor amic meu vestit igual que tu.
Ara me'n vaig a buscar al pastor i després torne...

VIOLANTE

Ves, ves, a tu m'encomane!

PIPPPO

Amb el teu, tot sencer resta el meu cor.

VIOLANTE

I amb el teu cor, l'esperança em deixes.
(*se'n va*)

Escena IX. Pippo, Violante i Menica

PIPPPO

Vine, desvergonyida,
no faces la gata moixa
que sembles una "madama" de taverna...

VIOLANTE

Què veig!
Benvinguts! Quina pinta porteu!

PIPPPO

Perla meua, tu eres una fada,
i aquesta sembla una harpia...
Au, afanyeu-vos, ja us podeu preparar...

VIOLANTE

Pippo meu, ja estic a punt!

PIPPPO

Dona Menica farà l'espia
i si veu a don Fabrizio ens avisarà abans d'eixir.

MENICA

Aneu tranquils, que jo vigilaré.

PIPPPO

(al pastor disfressat de Violante)

I tu, m'has escoltat bé?

Posa't a la finestra amb la cara coberta,
sense parlar...

que si tot va bé... et recompensaré.

Escena X. QUINTET

Violante, Menica, Cavaller, Pippo i Fabrizio

FABRIZIO

Porta oberta... ací l'entrada...

Poca solta, ara veurem,
tu i el noble Cavaller,
com resteu bocabadats.

EL CAVALLER

Quina angoixa! Jo tremole!

Sense dubte, serà eixa casa...

Acostem-nos silenciosos,

jo l'escala deixo ací...

Just Amor, una esperança dona

a aquest cor infeliç

per a eixir d'aquest embolic.

VIOLANTE

Tenebrós l'aire em sembla

Pippo meu, el cor se'm gela,

ja comence a tremolar...

PIPPPO

Calma, calma, joia meua!

Allunya cap temor,

del tutor no tingues por.

MENICA

Sí, anem ja a amagar-nos?

PIPPPO

Amaguem-nos ací dins

i observem com va el negoci,

mirarem i no ens veuran.

EL CAVALLER

Dolça escala,

tu m'acostes ara

al cel on regna l'amor.

PIPPPO

A la forca és on t'acosta
i penjat has de restar.

VIOLANTE

Mala entranya, pocatraça,
i em volies enganyar...

MENICA

Mamarratxo! Malcarat!

FABRIZIO

Violante, falsa, pocavergonya!
Ja se t'acaba la impunitat.

PIPPPO

Tutor que arriba,
gresca a la vista.
Serà bona de contar!

FABRIZIO

Soroll se sent...

EL CAVALLER

Vine traïdor!
Solta la jove que és el meu cor,
si no vols caure mort ací!

FABRIZIO

Amics, ajuda, per caritat!

PIPPPO

Ara comença un bon cacau!

VIOLANTE I MENICA

El cor m'esclata,
fugim d'ací...

FABRIZIO

S'ha fet el silenci,
ja torna la calma,
Déu meu! Jo tremole...
no sé què vol dir...

MENICA I PIPPO

I ara el meu/teu pare que ve cap a ací...

VIOLANTE

Deixeu els temors,
jo li posaré remei...

FABRIZIO

I tu, desvergonyida,
ara me la pagaràs.

VIOLANTE

Ara ve el meu remei...

FABRIZIO

I això què és?
Espanyols també ací?

MENICA I PIPPO

S'ha espantat, de veritat.

VIOLANTE

(parlant una llengua estranya)

“De este contorno,
que quiere este loco,
borrico, ladrón y más picarón
del Diablo, va a hacerse ahorcar.”

FABRIZIO

La cosa es complica,
comence a tremolar...

PIPPPO

O acaba la trama,
o es pot tornar boig...
“Tu pirpe mariole attesate fola
tartaine priccone con queste pistone
far potte, forcono te fol sputellar.”

VIOLANTE

“Monsieur agréable
allez vous au diable.”

PIPPPO

Ves-te'n d'ací!
Desapareix, desapareix!

VIOLANTE

“O con l'epè ti lasso le coeur.”

PIPPPO

O a fer punyetes t'enviaré!

MENICA

Ara em fa pena, pobret!

PIPPPO

“Petit fri puon alè sciantè
ma schier sciantè necregnè pà.”

VIOLANTE

I ara què vols que cante?

PIPPPO

Canta el que t’abellisca.

VIOLANTE

Doncs una “seguidilla” que m’ha vingut al cap.

“Inocentita y niña

vengo de Italia

a tratar con los chuscos

aquí en España.

¿Qué será de mí? ¡Ay!

¿Si me perderé? ¡Qué!

¿Si me engañarán? ¡No!

¿Si yo engañaré? ¡Pues!

Mas que se arrime alguno,
que yo se lo diré.”

FINAL. Fabrizio, el Cavaller, Violante, Menica i Pippo

FABRIZIO

Quin vituperi,

jo reste atònit.

Són espanyols?

Són alemanys?

O són francesos?

O romanesos?

Cosa estrambòtica!

Ja no puc més!

EL CAVALLER

Eh! Qui va?

VIOLANTE, MENICA I PIPPO

Ah, què veig?

EL CAVALLER

Ah, Violante,

dolcíssim tresor...

FABRIZIO

Dues Violantes es troben ací!
Ah, traïdora, mala entranya,
dona pèrfida, poca-solta!
Així tractes al teu tutor...

EL CAVALLER I PIPPO

Respecteu la meua estimada,
no hi falteu al seu honor.

FABRIZIO

Fora!
Fora, mamarratxo!
Fora, mala bèstia!
Jure que et destrossaré!

VIOLANTE

La por l'ànima em gela,
la veu, el cor i el cap!

MENICA

Bastant embolicada
la cosa ha d'acabar!

EL CAVALLER

S'acosta una tempesta,
Déu sap si escamparà!

PIPPPO

El preu de l'enganyifa
ben car l'has de pagar!

FABRIZIO

I tu, Violante falsa,
dimoni emplomat,
hauràs d'escarmentar!

ACTE III

Escena I

VIOLANTE

No puc amb la meua ànima!
I ara les forces m'abandonen...
Déu meu!
Permet que pugua amb el son
retornar a l'esperit la calma...
I com podré trobar-la
amb tantes desgràcies i desventures?
Només l'afecte, només l'amor
podria donar-me la pau i l'alegria.

Son i somnis,
dolçament,
donareu confort
a l'ànima afligida...

Escena II. El Cavaller i Anselmo

EL CAVALLER

Però on s'haurà amagat?
Benvolgut Anselmo,
busquem la Violante per tot arreu,
tu ves per allà, que jo aniré per ací...
és un tresor per a mi,
Anselmo, hem de trobar-la!

Escena III. Fabrizio, Menica i Violante

FABRIZIO

Violante! No és possible...
On ha anat a parar? Violante!

VIOLANTE

Déu meu!

FABRIZIO

Quin fàstic que el fanal se m'ha apagat,
amb aquesta foscor
no sé on pose els peus.
Faré atenció...

VIOLANTE
Ai de mi!
El tutor!

MENICA
Tornem a casa!

FABRIZIO
Seguiré buscant a Violante per terra i per mar,
I si la trobe...
Ai, si arribe a trobar-la...
No la salva ni Déu d'una bastonada!

VIOLANTE
(Ai de mi!
Què faré per lliurar-me?)

Escena IV. Pippo i Violante

PIPPPO
Violante meua!

VIOLANTE
Estic ací...

PIPPPO
Gràcies a Déu que t'he trobat!
Reina, no perdem temps...
Si és cert que tu m'estimes
i com a espòs em desitges,
dona'm la mà com a esposa,
així podríem d'una vegada
burlar als nostres enemics.

VIOLANTE
Ah, si tu fores fidel...
jo ... ho faria.

Ja som esposos,
pren la meua mà!

PIPPPO
Ara, esposa meua,
feliç seré per sempre.
Quin goig que m'ompli el cor!

VIOLANTE
Angoixes i temors
s'allunyen del meu cor.
L'amor la pau em dona
unida a l'estimat!

PIPPO I VIOLANTE
Vine himeneu amable,
que el nostre cor s'inflame!
A l'ànima, la joia
per sempre regnarà!

Escena FINAL.
Pippo, Violante, el Cavaller, Fabrizio, Anselmo i Menica

EL CAVALLER
Qui va?

VIOLANTE
Què voleu Cavaller?

PIPPO
Senyor, què voleu d'ella?

FABRIZIO
Ah, quin dimoni!
Al remat t'he trobat!

VIOLANTE
Feu-vos enrere,
jo no dec a ningú obediència.
Soc de Pippo esposa.

FABRIZIO
Què dius?

EL CAVALLER
Tu, amb Pippo, casar-te?

PIPPO
Sí senyor,
ens hem fet una promesa.

EL CAVALLER
Ah, que desvergonyida!

FABRIZIO

El que s'ha fet ja no té remei...

Ara ho veig clar...

Tant de bo me n'haguera adonat abans per no errar
que l'astuta
per ingènua s'ha fet passar!

PIPPPO

Ben amada, joia meua!

Preparem-nos per a les noces!

VIOLANTE

Ja tothom coneix la nova:

que era amor, no era pietat!

EL CAVALLER

Mala entranya!

Consol no troba

aquest cor ferit d'amor.

FABRIZIO

Torna, filla,

al cor d'un pare

que no et vol deixar anar.

ANSELMO

Està bé, si bé acaba!

Regna la felicitat!

MENICA

Un marit per Meniqueta

la Fortuna portarà!

TOTS JUNTS

El plaer i l'alegria

mentre duren gaudirem!

Fi de l'òpera